

בשדה היה עץ זית מופלא, עתיק יומין, שהיה נקרא בפי ערביי האיזור "עץ הרומאים". גזעו היה כה רחב עד שארבעה אנשים לא יכלו להקיפו מחמת עוביו - סיפורי ניסים רבים נשזרו בו. לפני כארבעים שנה אנשי כפר מירון נטעו באיזור כרמים. יום, בשעה תשע בבוקר היו הנוטעים מפסיקים את עבודתם, יושבים בצל העץ וסועדים ארוחת בוקר.

באחד הימים בחודש אייר ובדיק בשעה הקבועה לארוחתם התפוצץ במקום מטען חבלה רב עוצמה שהטמינו מחבלים ערבים צמאי דם. הפיצוץ היה עז וקולו נשמע למרחקים.

אותו היום היה יום חופש, והנוטעים לא הגיעו לעבודתם, וכך בחסדי שמים ניצלו ממוות.

העץ נשרף כליל מהפיצוץ הנורא. שריד ממנו נלקח לקבר רשב"י, שם הוא מונח בתא קטן, ולידו הכתובת: 'עץ האידרא', לזכר הניסים שארעו על ידו. כיום יש ב"שדה האידרא" חורשת עצי זית, שגדלה מנצרי אותו עץ מופלא.

מסורת 'שדה האידרא' מפי הג"ר דב זילברמן ורבי הרשל שמש, מדמויות ההוד של צפת. ר' הרשל נפטר כבן מאה בשנת תשכ"ב בליל ל"ג בעומר!!! היה השמש בבהמ"ד צאנו ובית החיים, הכיר את כל קברי הצדיקים בגליל. שימש כ"חובש" של צפת, ובשל כך הערבים כינוהו "חכים רבי הרשל". (שם)

מערת רבי עקיבא ברחוב הארזים בבני ברק

סיפר הגאון רבי חיים קניבסקי: היה בהר ליד העירייה מערה שנקראה "מערת רבי עקיבא", והיו באים שם להתפלל. וגם אבא זצ"ל התפלל שם!

ופעם נסע ראש העיר לחו"ל נעשתה העיר כהפקר, כל החפץ עשה כלבבו, והרסו את המערה והחריבוה, ובנו שם בית מלון. (מנחת תודה" עמ' ס"ו יש"כ להרה"ג רש"ר)

"אמר רבי שמעון: אדם שהוא גולה מיהודה לגליל או מגליל ליהודה אין זה נקרא 'גולה', בשעה שהוא גולה מארץ ישראל לחוץ לארץ נקרא 'גולה'." (ובחים קיט. "מטמונים")

מה משותף לצידין, תקוע, אושא, ב"ב, מירון, טבריה, יבנה, פקיעין? רבי שמעון בר יוחאי!

צידין - אמר רבי שמעון מצאני חנינא בן חכנאי בצידין. (נדה נב:) מעשה באישה בצידין ששהתה עשר שנים עם בעלה ולא ילדה בנים. באו לפני רבי שמעון להתגרש... (שה"ש רבה א' ל"א)

תקוע - שהיינו למדים תורה אצל רבי שמעון בתקוע. (שבת קמז:)

יבנה - כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה היו שם ... ורבי שמעון. (שבת לג:) רבי שמעון, הוא התלמיד ששאל את רבי יהושע ורבי גמליאל דיבנה אם תפילת ערבית רשות או חובה. (ברכות כח:)

אושא - אחרי השמד נתכנסו רבותינו לאושא. ואלו הם ... ורשב"י. שלחו אצל זקני הגליל: 'כל מי שלמד יבוא וילמד'. (שה"ש רבה ב' א' - רבי שמעון נסמך בשעת הגזירה בין אושא לשפרעם - סנהדרין יד.)

בני ברק - ... ורשב"י הלכו ללמוד תורה אצל ר"ע בבני ברק. שהו שם י"ג שנה. רשב"י שלח וידע מה קורה בביתו. (ויק"ר כ"א ח')

טבריה - נתרפא במרחצאות - חמי טבריה. (ירושלמי שביעית ט' א') טיהר את טבריה על ידי תורמוס. (שם, שבת לד.) בשוק טבריה פגע ביהודה בן גרים, 'עדיין זה בעולם!?' (שם)

מירון - מעשה בתלמיד של רשב"י שיצא לחו"ל ובא עשיר, והיו תלמידים רואים אותו ורוצים לצאת לחו"ל. ידע רבי שמעון, הוציאם לבקעה סמוכה למירון עירו ... (תנחומא הקדום פקודי)

במערה - שתי גירסאות יש היכן היתה המערה בה התחבא רשב"י: פקיעין או מערה של לוד. (זוהר חדש א' כי תבא, קהלת רבה י' ח')

בקעת בית נטופה - ראה בשמיטה ברנש מלקט ספיחים. (ב"ר ע"ט.)

"אידרא רבא" - רבי שמעון בר יוחאי ותלמידיו יושבים בשדה כגורן ומגלים סתרי תורה מופלאים. (זוהר פר' נשא) - **"אידרא זוטא"** - סודות התורה, אותם מסר רשב"י בעת הסתלקותו. (האזיט)

"נס עץ האידרא"

ב'כביש מירון צפת', מיד אחרי 'ער מירון', ב'חורבת קיומי' נמצא "שדה האידרא". מסורת היא מזקני צפת כי פעם הלך האר"י הקדוש עם תלמידיו ואמר: 'במקום הזה ישב רבי שמעון בר יוחאי עם החברים לסדר "אידרא רבא", ועדיין רישומו של האור כאן! בשדה הזה האר"י מסר את סודות התורה לתלמידיו. במקום ישנה 'מערת האידרא', בה טמונים אותם תלמידי רשב"י שיצאה נשמתם בנשיקה עם גילוי הסודות המופלאים.

הגאון רבי שמחה קפלן היה ידיד גדול של הרבי ה"אמרי חיים", כשהיה הרבי מגיע לצפת היה נכנס לבקרו. פעם אמר רבי שמחה:

אומר לרבינו דבר תורה ששמעתי ממנו בשנת תש"י בצפת. תמצית הדברים היתה שרבי שמעון בר יוחאי הוא ה"קטר" המוביל את כל קרונות הרכבת, הקרונות עומדים, אך כשמחברים אליהם את הקטר נוסעת הרכבת. כך אנו עומדים עם תפילותינו, וכשאנו מגיעים אל רבי שמעון הוא מרים את תפילותינו מעלה.

בכך פירש הרבי את הפסוק "גדלו לה' איתי ונרוממה שמו יחדיו" - דוד המלך אומר בואו יחד איתי ונרומם את שם ה' - גדלו לה' ראשי תיבות ל"ג - הרמז ל"ג בעומר.

נענה ה"אמרי חיים" ואמר שהמשל אינו שלו אלא של אביו. וסיפר, הייתי עם אבי בציונו של רבי נפתלי מרופשיץ בלנצוט. הרבי מלנצוט הכין לכבוד אבי סעודה. אם היינו נשארים לסעודה היינו מאחרים את הרכבת ונאלצים להשאר ללון במקום. **כשגמרנו להתפלל אמר אבי:** 'היות והרב הכין סעודה לכבודנו אי אפשר להתעלם'. שאלתי: 'ומה יהיה עם הנסיעה, הרי לא התכוונו ללון כאן?' 'את זה נפתור אחרי הסעודה', השיב.

ישבנו בסעודה בנחת. לאחר הסעודה ביקש אבי שניסע לתחנת הרכבת. עלינו על העגלה. כשהגענו ראינו שהרכבת אחרה לצאת בכמה שעות, כי הקטר התקלקל. אמר אבי שהקטר הוא כמו רבי וחסידי, החסידים עומדים הכן כמו קרונות עם גלגלים הרוצים לנסוע, אך הם אינם יכולים, רק כשמחברים להם את הקטר נוסעים כולם.

ואני אומר - אמר ה"אמרי חיים" - רבי שמעון הוא הקטר, יהודים באים אליו עם תפילות ובקשות ורבי שמעון לוקח עמו את תפילותיהם. כשכולם איתי אז 'נרוממה שמו' - כולם מתרוממים יחדיו.

סיפר המשב"ק, הרה"ח מנחם אליעזר מוזס: אני מאד התפעלתי מהמופת של ה"אהבת ישראל" שעצר את הרכבת והרשיתי לעצמי להתפעל מכך בקול...

נענה הרב קפלן שהיה מאד פיקח ואמר: "הסבא ה"אהבת ישראל" רצה לטשטש את רושם המופת, לכן סיפר את המשל של הקטר והקרונות, ואתה רוצה כעת להעלות זאת מחדש?!" ה"אמרי חיים" נהנה מאד למשמע הדברים. (המודיע י"ד אייר תשס"ו)

כאשר חל ל"ג בעומר ביום ראשון (תשע"ג-תשע"ד), התיר הרמ"א להסתפר ביום שישי לכבוד שבת. (תצ"ג ב' - מהרי"ו) וכך נוהגים. (ח"א)

הגאון רבי משה פיינשטיין ביאר דין זה, דאין זה כבוד השבת שמסתפרים רק לכבוד ל"ג בעומר ומחשיבים אותו כיום טוב, ואילו את השבת, שקדושתה יתירה, מזניחים. ("מאסף לתורה והוראה")

וטוב שיתפרו אחר חצות היום היכן שאפשר, אולם גם קודם חצות מותר. ("הליכות שלמה" פסח פ"א)

אם לא הסתפר בערב שבת, האם יוכל להסתפר במוצאי שבת? הגאונים רבי שלמה זלמן אויערבאך ורבי יוסף שלום אלישיב הורו לאיסור, כי ההיתר הוא רק כבוד השבת, וענין זה כבר עבר. ("הליכות שלמה" שם, ועיין בספר "בין פסח לשבועות")

והגאון רבי שמואל הלוי וואזנר הורה להיתר, דכיון שכבר הותר האיסור אין לחזור ולאסור במוצאי שבת. ("קובץ מנחת הלוי" ניסן)

הגאון רבי משה פיינשטיין הורה כי בערב ל"ג בעומר סמוך ללילה מותר להסתפר, שהרי ל"ג בעומר נחשב ליום טוב, ואין אומרים תחנון בערב יו"ט. ("שמענתא דמשה" עמ' ת"א ועיי"ש דלא כמשנ"ב) **עולה מדבריו כי במוצאי שבת השתא,** ניתן להסתפר לכתחילה.

פעם התיר רבי שלמה זלמן תספורת בליל ל"ג בעומר גם כשאינו במוצאי שבת, והתבטא: "איך נאסור תספורת כאן, כשבמירון חוגגים ורוקדים בהילולא דרשב"י." ("הליכות שלמה" שם הערה 80. "מור וקציעה", א"ר ורבי יהודה אסאד הקלו להסתפר בליל ל"ג, המשנ"ב הביא דעה זו בס"ק י"א)

אינו יכול להסתפר ביום שישי, יש שהתירו להסתפר בליל שישי. (שו"ת "רבנות אפרים" ח"א של"א - בשם הגאון רבי בנימין זילבר)

אותם המחמירים שלא לחדש בימי העומר בגדים חשובים, ינהגו השבת כמו תספורת, אם יש לו מלבוש חדש, יש מצוה לחדשו וללבושו בשבת שלפני ל"ג בעומר. ("יוסף אומץ" תתמ"ח)

הגאון רבי יצחק נתן קופרשטוק, מגאוני וצדיקי ירושלים, לפני כעשרים וחמש שנה החל לנסוע בקביעות למירון בל"ג בעומר. כשבוע ימים היה שוהה במירון ומרבה בלימוד בספר הזוהר ותפילות ותחנונים, למען הכלל והפרט.

רבי יצחק נתן התקין נר תמיד שידלק על הציון במשך כל השנה, והעמיד שלוחים שידאגו לזה, תמיד היתה עינו פקוחה מרחוק לבל יגמר השמן. דבר מופלא התרחש בעת יציאת נשמתו. נר התמיד מעל ציון הרשב"י כבה בפתאומיות, בפעם הראשונה מזמן שהדליקוהו! (קובץ "נפש נקי" וצדיק")

מנהג בני תימן - ספירת העומר נאמרת בלשון ארמית.

הרב מכריז: "עומר" - "אתמול כך וכך יומי בעומרא", כדי שידעו איך לספור היום. אחר כך מברך וכולם עונים אמן, והציבור אינם מברכים ומונים: "האידינא תלתא יומי בעומרא".

בספרי חכמי תימן הקדמונים לא נזכר אף מנהג מנהגי האבלות של ימי העומר, אפילו אותם מנהגים שמזכירים בגאונים.

מנהגו הקדום להסתפר בימי העומר בערב שבת לכבוד שבת, דעשה דדברי נביא עדיף ממנהג, דכתיב "וקראת לשבת עונג".

ומקורב כמו ארבעים שנה בא חכם אחד מאיי הים והכריח את הציבור שלא ברצונם על ידי אדוננו הנשיא שלא להסתפר...

ועתה חזרנו למנהגו הראשון, שהרי כמה הקפידו חז"ל שלא לעורר שום צער בשבת, ואפילו בשבתות בין המצרים הזהירו שלא להתאבל על ירושלים, ק"ו בן בנו של ק"ו להראות סימני אבלות, שעל ידי שרואה שערותיו גדולות כאבל יעורר יגון ואנחה. וגם ראשו יכבד עליו, ויחכך בו מפני הזיעה והשיער.

ואע"פ שעדיין יש בעיר אנשים הנוהגים שלא להסתפר, אין בזה משום "לא תתגודדו", כי דין זה אינו אלא בדבר שעיקר איסורו מן התורה. ועוד, דכל קהל נחשב כבית דין לעצמו.

ואפילו אותם הנוהגים שלא להסתפר יכולים לחזור למנהגם הקדום, ואין צריכים פתח וחרטה, אף שנהגו כן כמה שנים הם ואבותיהם, דנהגו כך בעל כרחם. ואף אם קיבלו על עצמם ברצון, הרי זו קבלה בטעות, דסברו שהוא אסור מדינא. ולרווחא דמילתא, אותם החוששים, ישאלו על נדרם. (שו"ת מהרי"ץ ח"ב ע"ו)

מה עוד ארע בי"ח אייר

תחילת ירידת המן היתה בל"ג בעומר - י"ח באייר, שהרי בט"ו אייר פסק הלחם בכליהם, והביא המדרש שהלכו ישראל ג' ימים בלי לחם, נמצא כי בי"ח אייר החל לרדת מן.

(שו"ת חת"ס יו"ד רל"ג, חת"ס שבת פז. דלא כבבלי שכתב שהמן החל לרדת מיד בט"ו)

☆

לפי פיוט קדום, "קדושי ירחים" לרבי פנחס, נקבע בי"ח באייר "צום יהושע", לפי שביום זה יצאו בני ישראל להלחם בעי - 'ויכו מהם אנשי העי כשלשים וששה איש ... ויקרע יהושע שמלותיו ויפל על פניו ארצה ... הוא זקני ישראל'. (ספר התודעה)

☆

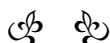
החל בירושלים המרד ברומאים. יום קודם דרש הנציב הרומי האחרון, פלורוס - אכזר ורודף בצע מיהודי ירושלים למסור לו י"ז כיכרי זהב, דמי פיצוי על עמידת היהודים בפני תוקפיהם בקיסריה... הדבר עורר רוגז רב, היו שקיללוהו בפומבי, היו שסובבו ברחובות ואספו כסף לפלורוס העני... ("מלחמות היהודים" ב')

☆

בי"ח אייר שנת תרס"ט התקיים טקס הנחת אבן הפינה לשכונת "שערי חסד" בירושלים.

התרגשות רבה עוררה הופעתו של הגאון רבי שמואל סלנט. הדבר גרם הפתעה עצומה, הגאון הישיש שלא יצא מפתח ביתו לא ויתר על המעמד, הוקרתו לישוב ירושלים ולחשיבות הענין הביאתו להתחזק ולהתאמץ כדי להגיע אל האירוע.

רבי שמואל הובא על כסא. הוא קיבל לידיו את אבן הפינה, אך נתן אותה לרבי יואל משה סלומון כדי שיניחנה במקומה, אחר פנה אל הקהל הרב וייחד ברכתו לבוני השכונה החדשה, שיכונו ה' מעשי דינו עלינו ותהא הברכה שרויה. ("שערים")

"מי שאינו זורע באמור הריהו חמור".

חודש ניסן בתימן היה חודש גשום מאד. הערבים היו זורעים את שדותיהם בחודש אייר תיכף אחר הגשמים, כשהאדמה עדיין רוויה. אך בגלל שהערבים מונים את שנותיהם לפי הלבנה, והחודשים היו סובבים על כל תקופות השנה, הם לא ידעו לקבוע אימתי מועד הזריעה לפי מנין חודשיהם...

לכן היו שואלים את היהודים: מתי פרשת אמור, שחלה תמיד בחודש אייר, ובאותו שבוע יוצאים וזורעים.

תבואת עונה זו צומחת על רטיבות הקרקע בלבד, והמאחר עונה זו תבואתו לא היתה מבשילה. לפיכך היו נוהגים לומר בערבית "מי שאינו זורע באמור הריהו חמור". ("הליכות תימן")